

TETRA

HÍRLEVÉL

ELŐSZÓ

A MAI NAPIG
A BÁBOLNAI
ALAPOKBÓL
TÁPLÁLKOZOM

KERESKEDELEM

JÖNNEK A
SZUPER TYÚKOK?

TUDOMÁNY

ISMÉT ÉS
MÉG MINDIG
MADÁRINFLUENZA

EGYPERCES HÍREINK

EGYPERCES
HÍREINK

KIÁLLÍTÁSOK

TALÁLKOZZUNK

Fotó: Búza Iláikó

A MAI NAPIG A BÁBOLNAI ALAPOKBÓL TÁPLÁLKOZOM

INTERJÚ CZINDER KÁROLLYAL, A BÁBOLNA TETRA KFT. KERESKEDŐ-SZAKTANÁCSADÓJÁVAL

Idén ünnepli hatvanötödik születésnapját a Bábolna TETRA Kft. kereskedő-szaktanácsadója, Czinder Károly, aki szándéka szerint ez évtől várhatóan már nyugdíjasként, rész munkaidőben folytatja tevékenységét a vállalatnál. Az állattartással édesapja háztáji nyuláztatásban került először kapcsolatba, majd a Kaposvárott megszerzett diploma után tizenegy évig a tyúktenyésztésben, huszonhat évig a víziszárnyas-termékpályán dolgozott. Vallja, számára a szilárd, az egész életútját meghatározó szakmai alapokat a Dr. Burgert Róbert által irányított Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát berkeiben eltöltött időszak adta.

■ *Idén valóban nyugdíjba vonul?*

– Így tervezem, de ez nem jelenti azt, hogy úgymond végleg leteszem a lantot. Ha a munkaadóim hasonlóan gondolják és meg tudunk állapodni, rész munkaidőben továbbra is szeretnék tevékeny maradni, képviselni a vállalkozás érdekeit. Számos követendő példa áll előttem, hiszen cégtulajdonos kollégáim és barátaim túl a hetvenen is aktívak. Meg aztán el sem tudnám képzelni az életemet napi feladatok, állandó elfoglaltság, pörgés nélkül. Amíg fizikailag bírom, szívesen benn maradnék a szakmai vérkeringésben.

■ *1979-ben szerzett diplomát a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskolán, majd azonnal a kor élenjáró, egyik legpatinásabb hazai vállalatához, a Bábolnai Mezőgazdasági Kombináthoz került. Bábolna híres volt arról, hogy a kiemelkedő tanulmányi eredménnyel rendelkező, legígéretesebb, ambiciózus, az agrárszakma iránt elkötelezett fiataloknak kínált munkalehetőséget, karriert.*

– Bábolnához már 1977-től tanulmányi ösztöndíj kötött, így a nyári szakmai gyakorlatokat rendre ott töltöttem. A főiskola elvégzését követően ezáltal ismerős környezetbe kerültem, ami nagymértékben segítette a beilleszkedésemet. Ezen nyári hónapok alatt a brojler-, valamint a tojótyúktenyésztés terén Kállay Béla szárnyai alatt minden tudnivalót magunkba szívtunk: az elsők között azt, hogy egy baromfitenyésztő számára a leglényegesebb paraméterek a gramm, a milliliter, a milliméter és a perc. Ezt azóta is szem előtt tartom, és igyekszem továbbadni a fiatalabbaknak. Aki eredményes akar lenni, annak mindent precízen ki kell számolni. Ez a sikeres gazdálkodás alfája.

■ *Eleve a termelésben akart elhelyezkedni, vagy felmerült más alternatíva is?*

– Feltett szándékom volt, hogy a termelésben tevékenykedjek. Miután komáromi származású vagyok, Bábolna kézenfekvő választásnak tűnt. Mindig vonzottak a kisállatok,

édesapámnak gyerekként napi szinten besegítettem a háztáji nyuláztatásba, de érdekelt más baromfi is. Biológia-kémia tagozatos gimnáziumban érettségiztem, ami szintén irányt mutatott, hogy Kaposvárra felvételizzek. Az ott szerzett diplomára máig büszke vagyok, mint ahogyan jóleső érzéssel nyugtázta mindenki akkoriban, akinek Bábolna szerződést kínált. Agrárkörökben keringett is egy mondóka, ami valahogy így hangzott: „Minden ember szíve vágya, hogy eljusson Bábolnára, a mezőgazdaság központjába”...

■ *A főiskolát követően melyik területen kezdett el dolgozni?*

– A keltetés-szaktanácsadáshoz kerültem, ahol gyakorlatként három hónap alatt megismertem a baromfitenyésztés teljes spektrumát, majd brojlerkeltetési programozó lettem. Ebben a munkakörben húshibrid csibékkel foglalkoztam, tizenegy éven át, egészen a rendszerváltozásig. Ez az azóta sokak által csak Burgert-érának aposztrofált korszak szakmai pályafutásom meghatározó időszakának bizonyult, és nem mellesleg itt ismerkedtem meg jelenlegi feletteseim közül Búza Györggyel és Budai Zoltánnal is, akik 1979-ben már Bábolnán dolgoztak. Mind a mai napig azokból az alapokból, abból a szakmaiságból táplálkozom és azt a mentalitást képviselem, amit ott, a burgerti iskolában mindannyian magunkba szívunk.

■ *Miért tért át a víziszárnyas-termékpályára?*

– Ez igen érdekes történet, teletűzdelve nem szokványos, véletlennek is nevezhető momentumokkal. 1990 decemberében a Kombinát akkori vezérigazgatója egy adósság fejében megvásárolta a Kecskeméti Baromfi-feldolgozó rácalmási és kunszentmiklósi telepeinek törzslibáit. Őt-hat fajta képviselte a szortimentet, különböző korcsoportú tenyészlibákkal. A vállalatvezetés kereste azt a személyt, aki házon belül ért a libához. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy annak idején még én sem értettem hozzá, bár a főiskolán

Ballay Attilánál mindent megtanultunk, amit a libáról akkor tudni lehetett. Rám esett a választás, így 1991-től a víziszárnyas-ágazat ágazatvezetője vagy főmérnöke lettem – pontosan már nem is emlékszem az akkori titulusomra.

A Kecskeméti Baromfi-feldolgozó csődeljárása és felszámolása idejére Bábolna alapított egy vállalkozást az alapanyag-termeltetésre, amivel a vágóhidat sikeresen életben tartotta, s később megvásárolta a céget. A termeltetést mi láttuk el naposlibával, majd megkaptuk a Békéscsabai Baromfi-feldolgozó vagyongazdálkodási jogát is, ahol a szakmai munkát szintén Bábolna vezényelte le. A rácalmási és a kunszentmiklósi telepek mellett a törzslúdtelpeink száma az évek során szépen felduzzadt, én pedig huszonhat éven át, egészen 2016-ig maradtam a víziszárnyasnál. Amikor 2005-ben Bábolnát privatizálták, alapítottam egy céget, Bábolna-Víziszárnyastelepi Kft. néven. Ebből a pozícióból lettem a Bács-Tak Kft. lúdágazatának szerződött tenyésztésvezetője, és a leányvállalatuk, a Füzes-Kacsa Kft. alkalmazottja.

Sajnálatos módon az újra és újra megjelenő madárinfluenza rendre megtizedelte a lúdállományokat is. A nevemmel fémjelzett Bábolnai Emdeni Fehér állományom jelenleg már olyan kis létszámú, hogy eldöntöttem, megszüntetem a vállalkozásomat, viszont ha a Bács-Tak igényli, a fenntartásához szükséges adminisztrációt és egyéb tevékenységet a továbbiakban pusztán baráti alapon elvégzem számukra.

■ *Sokan úgy vélik, a libának rendkívül bizonytalan, sőt, talán egyre kilátástalanabb a jövője. Oszlja ezt a nézetet?*

– Igen, ez valóban így van, kár is lenne tagadni. 2005-ben lett volna lehetőségem akár törzslibát, akár komplett telepet vásárolni, de már akkor látszott, hogy ha törzslibartartóként kapcsolódok be egy nagy integrációhoz, csak egy piciny fogaskerék lehettem volna a hatalmas gépezetben. Nem mellesleg évtizedekre visszamenően alig akadt olyan négyéves ciklus, amikor mind a négy esztendő eredményes lett volna. Ha netán volt három jó évünk, a negyedik biztosan elvitte az előző három profitját. És persze olyan is volt, amikor az első kettőt próbáltuk meg legalább nullszaldóra kikompenzálni. Aztán nyakunkba szakadt a madárinfluenza, a májvonalat pedig ellehetetlenítették az állatvédők.

Ezzel szemben a nagy vetélytárs, a máj- és húskacsa lényegesen könnyebben tenyészthető, rövidebb idő alatt elkészül a végtermék. A mai, modern hibridjei lassan nagyobb májat produkálnak, alacsonyabb munka- és költségbefektetéssel, mint a liba. Utóbbi erősen hordozza ősi őstőneit, a legkevésbé domesztikálódott baromfifaj. Ezzel szemben a pecsényekacsa-szülőpárok és végtermékeket ma már nagyon jó eredménnyel tartjuk és neveljük zárt istállóban.

■ *A madárinfluenza egyre kiszámíthatatlanabbá teszi a termelést. Miként látja: szükség van vakcinákra?*

– Vitán felül áll, hogy a vírus állandóan jelen van, és már itt is marad. Az egyedüli eszköz, amivel kivédhető a károkozása, a vakcina. Szakmai szemmel nem igazán érthető, a döntéshozók és a hatóságok miért tartanak mégis tőle. Tudomásom szerint Franciaországban már vakcináznak, és szerintem nálunk is ez lesz az egyetlen megoldás. Emellett természetesen szükség van a folyamatos ismeretátadásra, oktatásokra, a járványvédelmi előírások betartására. Ugyanakkor még ez is kevés, ha tudjuk, hogy a vírus akár egy porszemcséhez is hozzátapadhat, emiatt még a

CZINDER KÁROLY

minden előírást példaértékűen betartó, teljesen zárt istállók sincsenek biztonságban. A brojlernek, a tojótyúknak, a pecsényekacsának – mivel tömegélelmezési termékeket adnak – biztos jövőjük van, de a húztáruról és a húslibáról nem merném ugyanezt állítani.

■ *Kanyarodjunk rá jelenlegi munkahelyére és munkakörére. 2016 őszén egy vargabetűt leírva tért vissza Bábolnára.*

– Bábolnán lakom, így a régi kollégákkal és barátokkal, Búza Györggyel és Budai Zoltánnal folyamatosan tartottam a kapcsolatot. Régóta csábítottak vissza, de miután elköteleztem magam a Bács-Tak Kft. felé, úgy éreztem, nem hagyhatom cserben őket és Kiss Pista csapatát sem. Aztán a Füzes-Kacsa Kft.-nél különböző átszervezések történtek, aminek következtében 2016-ban mégis visszatértem Bábolnára, és azóta a Bábolna TETRA Kft.-nél, mint belföldi kereskedő-szaktanácsadó a naposjérce, a tizenhét hetes előnevelt jércék, illetve az árutojás értékesítését végzem. A saját telepeinken lévő és a partnerekhez kihelyezett állományok neveltetését, valamint az értékesítést szintén én irányítom. A végtermék-tojójércék zömét partnereinknél neveljük fel. Az elmúlt hat-hét év alatt sikerült egy hozzáértő, stabil partnertársulatot kialakítanom, és már ott tartunk, hogy az év minden hónapjában van előnevelt jércénk. Ezeket részben belföldre, részben külföldre szállítjuk.

■ *Kihangsúlyozta, a bábolnai esztendők rendkívül fontosak voltak az életében, mert egyebek mellett kitörölhetetlenül meghatározták a munkához való hozzáállását, fazont szabtak szakmai pályafutásának. A mostani, fiatal agrárszakemberek is rendelkeznek hasonló erényekkel?*

– Én nem sarkítanám le szigorúan a maiak ilyen szempontból történő megítélését, illetve nem szeretnék pálcát törni felettük. Inkább arról beszélnék, hogy amikor a TETRÁ-nál a naposok felnevelése terén átvettem a meglévő partneri kört és ezt sikerült kiegészítenem, sok olyan fiatalal találkoztam, akinek egykoron az édesapjával vagy más rokonával korábban eredményesen együttműködtem. Ez is segített abban, hogy a víziszárnyas után igen hamar, zökkenőtől mentesen vissza tudtam váltani tojóhibridre.

■ *Úgy érzem, politikusi erényeket csillogtatva „hajolt el” a kérdés előtt... Szóval, mit gondol, mi a különbség az újabb generációk és a „régivágású” agrárok között?*

– Legyen: a burgerti iskola és az, hogy mi fiatalon akarunk dolgozni, a maiak meg – tisztelet a kivételnek – nem annyira. Vagyis a hozzáállás. Én mind a mai napig jelen vagyok a naposcsibe-betelepítésekénél is, kétkezi munkát végzek, hordom a ládákat, segítek a dolgozóknak, elmagyarázom nekik a legfőbb tennivalókat. Ne feledjük: a naposainkkal én is csak a vevőinknél találkozom, tehát ez az egyetlen, egyben kiváló lehetőség, kontroll, hogy saját szememmel lássam, milyen a csibe, és persze hogy milyen körülmények közé kerül. És van még egy haszna a jelenlétemnek: ezzel elkerülhető egy későbbi, esetlegesen nem jogos reklamáció.

Hasonló módon szeretem figyelemmel kísérni az előnevelt jércék fejlődését, ezért a partnereink számunkra minden héten reprezentatív méréseket végeznek. A folyamatosan beérkező paramétereket figyelemmel kísérem, és ha problémát észlelünk, közösen feltárjuk annak okát. Természetesen a jérceszállításoknál is ott vagyok, magam is gyakran megfogom, hordom őket, még télen is. Olyankor ugye egyébként is fázna az ember, ha nem mozog... Ily módon látom a fejlettségi állapotukat, érzem a testtömegüket. Mindezt nem azért teszem, mert mint mondják, a munka nemesít – én nemes már soha nem leszek –, hanem mert szeretem csinálni. És mert ez is hozzátartozik a munkámhoz.

■ *A piacvezető tojóhibridek között értékmérő tulajdonságokban gyakorlatilag nüansznyi a különbség. Az egyiknek valamivel kisebb a napi takarmányigénye, a másik több nagy méretű tojást produkál, van amelyik ellenállóbb a kórokozók-kal szemben. Ebben a kiegyenlített „mezőnyben” mi a titka az eredményes értékesítési munkának?*

– Úgy gondolom, hogy napjainkban, amikor a szelekció, a genetikai előrehaladás az élvonalbeli fajtáknál valóban szinte azonos paramétereket produkál, azaz fej-fej mellett haladnak, a kereskedelem eredményessége attól függ, ki milyen személyes kapcsolatot, bizalmi viszonyt tud kialakítani a meglévő és a potenciális partnerekkel.

■ *Említette, hogy ma már a tojójércéket tizenhét hetes korban értékesítik. Ez eltér a korábbi, tizennyolc hetes betelepítési gyakorlattól...*

– Igen, sokáig valóban tizennyolc hetesen értékesítettünk, de a célirányos tenyésztési munka, a szelekció eredményeként az ivarérettség egyre előbbre kerül: jelenleg a tizen-

kilencedik-huszedik hétre tehető. Az a jó szakmai gyakorlat, ha a tojástermelés megkezdése előtt három héttel telepítünk, hogy a madaraknak legyen idejük az akklimatizálódásra, illetve hogy a tojástermelést is ide sorolva – ami szintén stresszfaktor – ne érje őket rövid időn belül dupla stressz. Korábban huszonegy hetesen kezdtek tojni, amihez megfelelt a tizennyolcadik heti betelepítés. A jelenlegi hibrideink, mint a hosszú perzisztenciára szelektált TETRA SL LL is, már a tizenkilencedik héten elkezdnek potyogtatni, tehát utóbbiakat célszerű már tizenhat hetes korban szállítani.

■ *Egy ilyen nagyságrendű, szerteágazó hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkező vállalkozásnál a napi feladatok elvégzése ebben a munkakörben mennyire megterhelő?*

– Annak, aki szereti a hivatását, semennyire. A beosztásnak, a titulusnak, nyugodtan mondhatom, nálunk egyébként sincs jelentősége. A régi rendszerben sokkal „mezevebb” keretek között tevékenykedtünk, szigorú szervezeti rend uralkodott, ezzel szemben a TETRÁ-nál rendkívül jó a kollektíva, remek a viszony a cégvezetéssel és a tulajdosokkal. Mint egy jó család, úgy működünk. Tudat alatt vágytam is vissza ebbe a légkörbe, ahol a csapatszellem a főszerep, ahol mindenkinek az lebeg a szem előtt, hogy mi mindannyian egy hajóban ülünk és ezért természetesen egy irányban evezünk. Ha valaki netán hibázik, összefogunk, összetartunk, és azt nézzük, miként tudunk egymásnak segíteni. Mindenki tudja, hogy bármikor számíthat a másikra. És még valami: nálunk nincsen munkaidő, hanem megoldandó feladat van, bármeddig is tartson. Szintén Burgert mottója volt, hogy egy mezőgazdásznak a nap huszonnégy órájában a cége rendelkezésére kell állnia. Bábolna mindig is egész embert kívánt. Szerintem ennek is köszönhető, hogy a Bábolna TETRA Kft. rendkívül sikeres vállalkozás.

Életem fontos szakasza volt, amikor keltetési programozóként, a nyolcvanas években igen sok tizennyolc hetes jércét és naposcsibét szállítottunk, szerte a világba. Emlékszem, a „híres” IL 18-asokkal több száz órát repültem az állatok kísérőjeként, átdójaként, többnyire észak-afrikai, közel-keleti országokba és a Szovjetunióba. Azokban az években százhuszmillió brojlercsirkét keltettünk, ebből negyvenmillió ment exportra. És mindezt úgy programoztam, hogy nem állt rendelkezésre modern technika, számítógép, mobiltelefon stb. Csak kockás füzet, ceruza, radír és kurbilis telefon. Mégis megoldottunk mindent, határidőre.

■ *Marad elég ideje a családra?*

– A család mindig is központi helyet foglalt el az életemben. A nejemmel harminckilenc éve élünk boldog házasságban. Ő igazi pedagógusdinasztia leszármazottja, szintén tanári végzettséggel, és szerencsére az enyémhez hasonló értékrenddel. A lányom az ELTE-n végzett, germanisztika szakon. Ő is rendelkezik tanári diplomával, nem melleleg idén januárban született meg a kisunokám, aki immár teljessé teszi a mi kis családjunkat! ■

VESZELKA ANDRÁS | BAROMFIÁGAZAT. 23.
ÉVFOLYAM ■ 2023/1

JÖNNEK A SZUPER TYÚKOK? ÚJ TOJÓKKAL ÁLLT ELŐ AZ INNOVÁTOR

A **31. MAGYAR INNOVÁCIÓS NAGYDÍJ** bírálóbizottsága kiemelt elismerésben részesítette a Bábolna TETRA Baromfitenyésztő és Forgalmazó Kft.-t a **TOJÓHIBRID-TENYÉSZTÉSSEL A VILÁG ÉLVONALÁBAN** nevű innovációjáért.

A világ tyúktojás termelése 2021-ben meghaladta a 86 millió tonnát. A növekvő termelési költségek ugyanakkor folyamatosan nyomást helyeznek az étkezési tojást előállítókra, hogy minél gazdaságosabb hibridet fejlesszenek, azaz a nevelési költségek egyre csökkenő arányt képviseljenek a megtermelt tojás önköltségéből. Erre két lehetőség nyílik: vagy előbbre kell hozni a tyúkok ivarérési idejét, rövidíteni kell a nevelési időt, vagy jelentős mértékben növelni kell az egy tyúkra jutó tojástermelést. Az első tekintetben a baromfi-nemesítés már kihasználta biológiai tartalékait, így a perzisztencia, azaz a tojástermelési időszak meghosszabbítása a jelenlegi cél. Ennek kifejlesztésébe fogott bele a Bábolna TETRA tenyésztőcsapata, mikor elkezdtek az ún. long-life tojóhibridjeik kinemesítését. A több mint 10 éve megkezdett tenyésztői munka létjogosultságát a most zajló energiaválság és költségemelkedés visszaigazolta, a környezettudatosági trendek pedig tovább erősítették.

Az új nemesítésű TETRA L SUPERB (fehér) és TETRA-SL LL (barna) tojóhibridek nagy tömegben, hosszabb ideig és gazdaságosabb módon képesek a tojás-előállításra.

MELYIK SZÍNŰ TOJÁS A KERESETTEBB, ÉS MELYIK A JOBB?

A kérdést **Orbán Attila** tenyésztési igazgatónak tettem fel a Magyar Innovációs Nagydíj díjátadása után. A válasz viszont nem egyszerű, ugyanis míg világszinten az arány 50-50% körüli, és amíg Magyarországon egyértelműen a barna héjú tojások a keresettebbek, addig Amerikában vagy például Szaúd-Arábiában egyértelműen a fehér szín a nyerő.

A fogyasztó a szokásainak rabja, így hazánkban a fehér tojások már rég „elvesztették ezt a versenyt”, annak ellenére is, hogy kisebb a hús-vér-folt arányuk, magasabb a szárazanyag-tartalmuk és jobb tükrőtojás és piskóta készíthető belőlük.

Az élelmiszer-feldolgozóknál viszont más tényezők is a fehér héjú tojások felé billentik a mérleget: ezeknek a tyúkoknak ugyanis kisebb a takarmány-fogyasztása, így alacsonyabb a tojások előállításának költsége, mérsékeltőbb a környezeti terhelése, és ehhez párosul a már említett magasabb szárazanyag-tartalom.

HOVA TOVÁBB?

A tenyésztési igazgatótól megtudtuk, hogy egy fehér (TETRA L SUPERB) tyúk:

- élete során kb. 490 db tojást termel,
- ez kb. 31 kg tojástömeget jelent tyúkonként,
- az ivarérést (50%-os termelést) 140–150 napos korban éri el.

Az új nemesítés, tehát a nyújtott tojóidőszak a többlet tojástermelés mellett lerövidíti az improduktív nevelés idejét a termelő időszakhoz viszonyított arányát, és csökkenti az apró tojások számát is. A fejlesztő munka ezzel az eredménnyel még nem ért véget, mert a piac elvárja, hogy ezek a hibridek évről évre javuló teljesítménnyel termeljenek, ehhez pedig a tenyésztőknek további szelektációs munkát kell végezniük. Ez a fejlesztő munka több mint 1,5 milliárd Ft költséget jelent évente, és az ágazat szereplői nagyon várják, hogy olyan pályázatok jelenjenek meg, amelyek esetleg segíthetik ezt a magas szintű genetikai munkát. ■

SÁNDOR ILDIKÓ | AGRÁRÁGAZAT
| 2023. május

A Bábolna TETRA Baromfitenyésztő és Forgalmazó Kft. meghatározó szereplője a világ tojóhibrid-tenyésztésének. A több mint 230 éves állattenyésztési hagyományokkal büszkélkedő Bábolnai Gazdaságból kinőtt cég – az elődök szakmai munkájának folytonosságát is tekintve – 1960 óta foglalkozik intenzív baromfitenyésztéssel. Szakmai útjukat számos baromfihibrid sikeres bevezetése fémjelzi mind a hazai, mind pedig a nemzetközi piacokon. 2004 óta új menedzsmenttel és logisztikai bázissal, valamint új alapokra helyezett genetikai programjukkal négy földrész közel hatvan országában vannak jelen termékeikkel, és képviselik a világban a magyar állattenyésztés évszázados jó hírét. A tenyésztői és szaporítói tevékenységet Bábolna és Uraiújfalun környékén, 16 telepen, 220 munkatárs foglalkoztatásával végzik.

ISMÉT ÉS MÉG MINDIG MADÁRINFLUENZA

2022 NYARA ÓTA TOVÁBB NÖTT A baromfi- és vízimadarak körében Európában észlelt magas patogenitású **MADÁRINFLUENZA-ESETEK SZÁMA** az Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal (EFSA), az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) és az uniós referencialaboratórium (EURL) szerint, ami elsősorban vízi madarak és baromfik érintettségében jelentkezett.

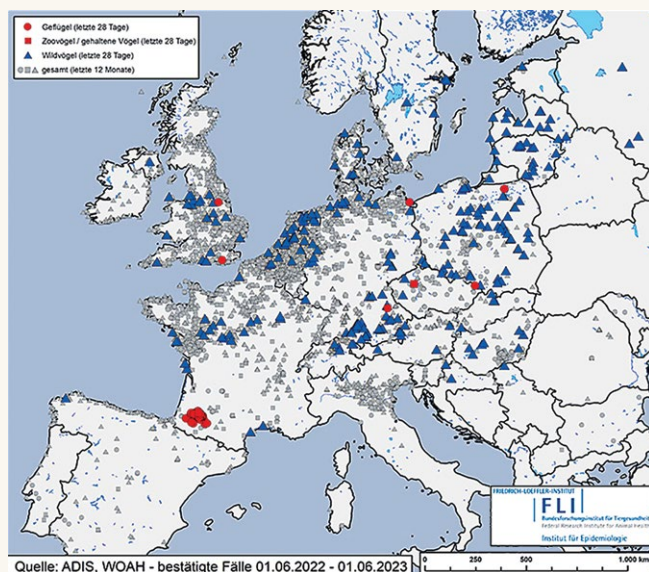

A baromfiknál a 2022 nyara óta tapasztalt járványkitörések esetek növekedése összefügg a vírus vízi madarakon keresztüli terjedésével.

A jelenlegi madárinfluenza-járvány a valaha megfigyelt legnagyobb Európában. A 2021 októberétől 2022 szeptemberéig tartó pandémia első évében 37 európai országban 2520 kitörést jelentettek baromfi, valamint 227 fogságban tartott madár esetén, emellett 3867 vadon élő madárnál észlelték a betegséget. Mintegy 50 millió madarat irtottak ki az érintett gazdaságokban.

A magas patogenitású madárinfluenza (HPAI) vadon élő madarakban és baromfikban való szokatlanul nagy előfordulása 2022 nyarán azt jelentette, hogy a betegség észlelése óta először nem volt egyértelmű különbség a járvány első évének vége és az idej, magas patogenitású madárinfluenza-szezon kezdete között, amely 2022 októberében kezdődött.

Az Európai Bizottság kérésére az EFSA jelenleg vizsgálja a magas patogenitású madárinfluenza elleni vakcinák baromfi esetén való rendelkezésre állását és mérlegeli a lehetséges vakcinázási stratégiákat. Ennek az eredménye 2023 második felében lesz elérhető (EFSA, ECDC, EURL, 2023).

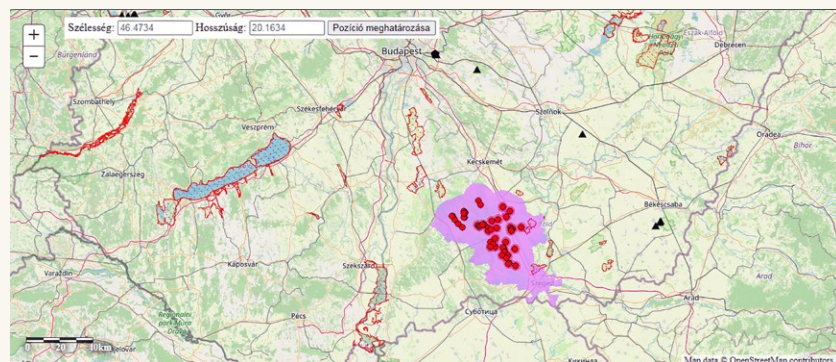

Quelle: ADIS, WOAH - bestätigte Fälle 01.06.2022 - 01.06.2023 (LFI, 2023)

2022. szeptember 1-je óta napjainkig Európában összesen 887 baromfitartó gazdaságban, 295 fogságban tartott madarakat tartó intézményben és 7088 vadmadárban mutatták ki a magas patogenitású madárinfluenza vírusát.

Az érintett országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Dánia, Észak-macedón Köztársaság, Finnország, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Izland, Írország, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, Moldovai Köztársaság, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia és Törökország (NÉBIH, 2023).

A magyarországi járványkitörések helyszíneit 2023 tavaszán, a térképvázlaton piros körök, a védő- és megfigyelési körzeteket rózsaszín területtel jelzik.

<http://airterkep.nebih.gov.hu/aajo/hpai/hpai.htm> (NÉBIH, 2023)

A magas patogenitású madárinfluenza jelenléte miatt 2023. május 23-tól kezdődően - egészen a visszavonásig - az országos főállatorvos módosította a korábban elrendelt járványvédelmi intézkedéseket. A változások a baromfik újratelepítésére és mozgatására vonatkoznak.

Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád és Békés vármegyék korlátozás alatt nem álló területein az újratelepítés, vagyis a madárinfluenza fertőzés miatt felszámolt állomány helyére telepítés kedvező eredményű hatósági helyszíni szemlét követően - különleges korlátozások nélkül engedélyezhető.

A hatósági szemlének minden esetben ki kell terjednie az almos, illetve hígrágyára vonatkozó utasítások, vára-
kozási idők, kiszállítási tilalmak és az egyéb jogszabályban
foglalt korlátozások ellenőrzésére. Az újratelepítés engedé-
lyezéséhez a BTT hozzájárulása nem szükséges.

Az újratelepítés után a betelepített állományt 21 napos
hatósági megfigyelés alá kell helyezni, melynek része a ható-
sági állatorvosi helyszíni ellenőrzés és a megfigyelés feloldá-
sa előtti laboratóriumi vizsgálat.

A baromfik mozgatójának feltételei:

- Bács-Kiskun, Csongrád-Csanád és Békés vármegyék
madárinfluenza miatt korlátozással nem érintett te-
rületén kötelező a víziszárnyas baromfik vágóhidra
történi szállítását megelőző 72 órán belüli mintavétel.
- Az egész országban kötelező a korlátozás alatt nem
álló területeken a víziszárnyas baromfik (napos-
baromfi kivételével) továbbtartásra, a technológia
szerinti új tartóhelyre történi szállítását (nevelésre,
tömésre, hízlalásra, tenyésztésre stb.) megelőző 72
órán belüli mintavétel.
- Minden esetben 20 db légsző és 20 db kloáka tam-
pon levétele, azaz 40 állat megmintázása szükséges.
- A fent említett vizsgálatok kedvező eredménye min-
den esetben a szállítmány indításának előfeltétele
(NÉBIH, 2023).

A madárinfluenza humán vonatkozása a 2020-2021-es
járványban már felmerült. A madárinfluenza A vírus em-
berre történi áttérjedését jelentették az orosz hatóságok 2021.
február 18-án. Hét személy esetében mutatták ki a vizsgálá-
tok a madárinfluenza A vírus H5N8-as törzsét. Valamennyi
baromfitelepi dolgozó volt, akik Oroszországban,
Asztrakhan Oblaszty-ban egy baromfiállományban kitört
madárinfluenza járvány felszámolásában vettek részt. Élet-
koruk 29-60 évig terjedt, öt nő és két férfi fertőződött. A he-
teken keresztül tartó megfigyelések alatt a személyek végig
tünetmentesek maradtak (TASZSZ 2021).

A WHO is fokozott figyelemmel kíséri a madárinfluen-
za terjedését, ugyanis a vírusok tömeges jelenléte magában
hordozza a kockázatot, hogy embereket fertőzzön meg, és
ennek nyomán esetleg kialakuljon egy emberről emberre
is terjedni képes mutáció. Az utóbbi években csak szórvá-
nyosan kapták el emberek a H5N1-et. 2020 óta összesen hét
megerősített fertőzést – Laoszban, Indiában, Nagy-Britani-
ában, Kínában és az USA-ban, és kettőt Spanyolország-
ban, valamint két halálesetet regisztráltak - Indiában és Kín-
ában (WHO, 2023).

Az első ember, aki a madárinfluenza H3N8-as típusától
fertőződött meg, Kínában halt meg.

A madárinfluenza-vírusok egyik leggyakoribb, de az
állatállományra nézve kevésbé veszélyes típusát, a H3N8-at
egészen tavaly tavaszig nem mutatták ki emberi szervezetben.
2022 áprilisban és májusban két ember is megbetegedett a
kórokozótól Kínában. Egy évvel később, 2023 tavaszán a vírus
első halálos áldozatát is regisztrálták. Egy Kínában élő nő –
akinek más, a többi között daganatos megbetegedései is voltak
–, februárban súlyos tüdőgyulladást kapott, kórházba került,
később pedig belehalt a szövődeményekbe. A kínai esetek érint-
ettjei élő baromfikat áruló piacon érintkeztek a kórokozóval.
A WHO szerint járványtól nem kell tartani, és a H3N8-típu-
sú fertőzőeseteknek nincs köztük a madarak között terjedő
H5N1 vírus okozta világgjárványhoz (HVG 2023).

A jelenlegi európai járványban leginkább érintett Fran-
ciaország arra ösztönzi az EU tagállamait, hogy hagyják
jóvá a madárinfluenza elleni védőoltást a baromfi esetében.
Hamarosan két vakcinát is tesztelnek, jelentette be Julien
Denormandie francia mezőgazdasági miniszter. Az a céljuk,
hogy mind a 27 EU-tagállam jóváhagyja őket (EURACTIV
France, 2023).

Az Amerikai Egyesült Államokban (USA) is megfon-
tolás tárgyát képezi a magas patogenitású madárinfluenza
elleni esetleges vakcinázás engedélyezése. A nemzetközi
kereskedelemben úgy gondolják, hogy ahol vakcinázásra
kényszerülnek, az azért van, mert a HPAI ellen már minden
hatékony eljárás eredménytelen volt, így a termékek nem
biztonságosak. Reális veszély viszont, hogy a vadmadár vo-
nulások miatt a vírus már szinte bárhol előfordulhat. Vakci-
názással a vírus nem tűnne el, így megoldandó kérdés a fer-
tőzött és vakcinázott állatok vizsgálati eredményeinek biztos
elkülöníthetősége a DIVA stratégia (Differentiating Infected
from Vaccinated Animals) alapján (WAT Poultry, 2023).

A világ több részén engedélyezett módon, rutinszerű-
en vakcinázzák a szárnyasokat alacsony (H9), illetve magas
(H5, H7) patogenitású madárinfluenza vírusok ellen kifeje-
lesztett vakcinákkal.

A Bizottság (EU) 2023/361-es rendelete szabályozza a
madárinfluenza elleni vakcinázással kapcsolatos kérdéseket.
Eszerint olyan vakcinákat lehetne használni, amelyek élő
madárinfluenza-vírust nem tartalmaznak (élő madárinflu-
enza-vírust tartalmazó vakcinák, függetlenül attól, hogy at-
tenuáltak-e vagy sem, nem alkalmazhatók), vakcinázhatók
a baromfik és fogságban tartott madarak, a felhasználható-
ságról a tagállamok döntenek, a vakcinázás engedélyezése
és a vakcinázott állományok, valamint azok termékeinek
nyomon követése hatósági jogkörbe tartozik.

Az Európai Bizottság (EB) nemrég harmonizálta a ba-
romfi madárinfluenza elleni vakcinázására vonatkozó szabá-
lyokat, amelyek alapján magas patogenitású madárinfluenza
ellen ily módon is lehet védekezni. A vírusra vonatkozóan
a szabályokat úgy finomították, hogy megkönnyítsék a ba-
romfi és a belőlük készült termékek szállítását azokról a terü-
letekről, ahol vakcinázást végeznek, anélkül, hogy növelnék a
vírus továbbterjedésének kockázatát. Erre azért volt szükség,
mert az EU-ban a közelmúlt történetének legsúlyosabb ma-
dárinfluenza helyzete alakult ki, és a járványok óriási káro-
kat okoznak a mezőgazdaság ezen ágazatában, és akadályoz-
zák a kereskedelmet (Stella Kyriakides, az egészségügyért és
élelmiszer-biztonságért felelős európai biztos, 2023).

Jelenleg az EU-ban nem engedélyezett a madárinfluen-
za elleni védőoltás, azonban az új szabályok harmonizálják a
vakcinázás alkalmazását a betegség terjedésének megelőzése
vagy megfékezése céljából. Meghatározzák azokat a feltéte-
leket, amelyek lehetővé teszik mind a beoltott állatok, mind
a belőlük készült termékek mozgását. Az új szabályok 2023.
március 12-től hatályosak, és összhangban vannak az Állate-
gészségügyi Világszervezet (WOAH; korábban OIE) által ki-
dolgozott nemzetközi szabványokkal (EURACTIV, 2023). ■

DR. BAJCSY ELŐD | baromfi-egészségügyi
szakállatorvos

EGYPERCES HÍREINK

AZ ELMÚLT HAT HÓNAPBÓL

2023. MÁRCIUS 28.

TETRA napocsibe szállítmány Algériába ■

2023. MÁRCIUS 14.

Nagyon köszönjük mindazoknak, akik ellátogattak standunkra a VIV Asia 2023 kiállításon. ■

2023. MÁRCIUS 24.

A Magyar Innovációs Nagydíj pályázat keretében kiemelt elismerésben részesült a Bábolna TETRA Kft. „Tojó-hibridtenyésztéssel a világ élvonalában” c. pályázatáért. ■

TALÁLKOZZUNK

2023. JÚNIUS 7-9.
ILDEX PHILIPPINES
MANILA,
FÜLÖP-SZIGETEK
Smx Convention
Center Manila

2023. JÚLIUS 6-8.
VIV TURKEY
ISZTAMBUL,
TÖRÖKORSZÁG
Istanbul Expo Center

A **TETRA HÍRLEVÉL** a Bábolna TETRA Kft. lapja.
Felelős szerkesztő: Seres Gábor ■ Felelős kiadó: Németh Szabolcs
Fotó: Búza Ildikó ■ Design: arttitude.hu
Szerkesztőség: **Bábolna TETRA Kft.**
H-2943, Bábolna, Radnóti M. u. 16., tel.: +36 95 345 008

A Bábolna TETRA Kft. nem vállal felelősséget esetleges hibákért, mulasztásokért és pontatlanságokért.
A kiadvány tartalmának felhasználásával vagy azzal összefüggésben felmerült károkért a Bábolna TETRA Kft. semmilyen esetben sem tartozik felelősséggel.
A TETRA Hírlevél a Bábolna TETRA Kft. tulajdonát képezi. A kiadvány vagy a kiadvány bármely részének
másolása és terjesztése nem megengedett a Bábolna TETRA Kft. írásbeli engedélye nélkül.

info@babolnatetra.com

www.babolnatetra.com